

Vaksinasjon, inflammatorisk tarmsykdom og autisme – er det noen sammenheng?

Redaksjonelt

Det er nå fastslått at uroen rundt vaksinerings mot meslinger, kusma og røde hunder er ubegrunnet

Vaksinering mot meslinger, kusma og røde hunder (MMR-vaksine) er meget effektivt. I Finland er disse sykdommene utryddet (1), og i Norge er de blitt svært sjeldne. Foster-skader forårsaket av røde hunder er ikke registrert på over ti år. Denne gunstige situasjonen kan bare opprettholdes om immuniteten i befolkningen holdes så høy at virus ikke får mulighet til å sirkulere. Dette forutsetter at over 90–95 % takker ja til tilbudet om vaksinasjon.

I denne situasjonen er det bekymringsfullt at det i løpet av de siste årene har vært økende uro rundt MMR-vaksinen, særlig utløst av påstander om at den kan være årsak til autisme. Denne hypotesen ble først lansert i 1998 i en artikkel i *Lancet* (2). Foreldrene til åtte av 12 barn med autisme og inflammatorisk tarmsykdom mente symptomene debuterte i forbindelse med MMR-vaksinasjon. Artikkelen ble straks plukket opp av massemediene i Storbritannia og førte til sterke angrep på vaksinen.

Det er registrert en betydelig økning i antall registrerte tilfeller av autisme i USA og England de siste 20 årene, og det internasjonale forskningsmiljøet tok påstandene om sammenheng med MMR-vaksine på alvor. I Finland, der man har et meget velfungerende meldingssystem for mulige vaksinebivirkninger, gikk man gjennom alle registrerte tilfeller av tarmsymptomer i de første ukene etter MMR-vaksinasjon – uten å finne noen økt tendens til inflammatorisk tarmsykdom (3). I en stor amerikansk pasientkontroll-studie konkluderte man med at MMR-vaksinasjon ikke øker risikoen for Crohns sykdom, ulcerøs kolitt eller inflammatorisk tarmsykdom (4).

I en stor britisk studie med 357 pasienter med autisme ble det ikke funnet noen sammenheng mellom tidspunkt for symptomdebut og MMR-vaksinasjon (5, 6). Det ble også påvist lavere dekning for MMR-vaksinering blant autistene enn i befolkningen ellers. I to nylig publiserte studier av flere årskull i California (7) og Storbritannia (8) ble det ikke funnet noen sammenheng mellom økningen i forekomsten av autisme og dekningen av MMR-vaksinering.

En omfattende gjennomgang i USA av alt foreliggende materiale, intervjuer med foreldre og forskere, grundig vurdering (9) og etterfølgende høring i den amerikanske kongressen i sommer (10) viste at det ikke er holdepunkter for noen årsakssammenheng mellom MMR-vaksine og autisme.

Det kan nå fastslås at uroen rundt MMR-vaksinen er ubegrunnet. Leger i kommunehelsetjenesten kan fortsatt trygt anbefale foreldre å beskytte barna mot meslinger, kusma og røde hunder ved å la barna få MMR-vaksine ved 15 måneders alder og i 12–13-årsalderen.

Hanne Nøkleby

Statens institutt for folkehelse
Postboks 4404 Nydalen
0403 Oslo

Hanne Nøkleby (f. 1948) er avdelingsoverlege ved Avdeling for vaksine, Statens institutt for folkehelse.

Litteratur

1. Peltola H, Heinonen OP, Valle M, Paunio M, Virtanen M, Karanko V et al. The elimination of measles, mumps, and rubella from Finland by a 12-year, two-dose vaccination programme. *N Engl J Med* 1994; 331: 1397–401.
2. Wakefield AJ, Murch SH, Anthony A, Linnell J, Casson DM, Malik M et al. Ileal-lymphodnodular hyperplasia, non-specific colitis, and pervasive developmental disorder in children. *Lancet* 1998; 351: 637–41.
3. Peltola H, Patja A, Leinikki P, Valle M, Davidkin I, Paunio M. No evidence for measles, mumps, and rubella vaccine-associated inflammatory bowel disease or autism in a 14-year prospective study. *Lancet* 1998; 351: 1327–8.
4. Davis RL, Kramarz P, Bohlke K, Benson P, Thompson RS, Mullooly J et al. Measles-mumps-rubella and other measles-containing vaccines do not increase the risk for inflammatory bowel disease. *Arch Pediatr Adolesc Med* 2001; 155: 354–9.
5. Taylor B, Miller E, Farrington CP, Petropoulos M-C, Favot-Mayaud I, Li J et al. Autism and measles, mumps and rubella vaccine: no epidemiological evidence for a causal association. *Lancet* 1999; 353: 2026–9.
6. Farrington CP, Miller E, Taylor B. MMR and autism: further evidence against a causal association. *Vaccine* 2001; 19: 3632–5.
7. Dales L, Hammer SJ, Smith NJ. Time trends in autism and in MMR immunization coverage in California. *JAMA* 2001; 285: 1183–5.
8. Kaye JA, Melero-Montee MDM, Jick H. Mumps, measles and rubella vaccine and the incidence of autism recorded by general practitioners: a time trend analysis. *BMJ* 2001; 322: 240–3.
9. Institute of Medicine. Immunization safety review: measles-mumps-rubella vaccine and autism. National Academy Press 2001.
10. <http://www.house.gov/reform/hearings/healthcare/00.06.04/index.htm>.